

Detektion av prognostiska plasmafaktorer för patienter i livets slutskede – en pilotstudie

Bertil Axelsson¹, Johan Wilhelmsson²

¹ Palliativa enheten, Östersunds sjukhus

² Psykiatriska kliniken, Östersunds sjukhus

Bakgrund: En god prognostisk uppfattning om längden på varje enskild palliativ patients återstående livstid, är en viktig komponent för att kunna lägga upp en så optimal palliativ behandling som möjligt. Befintliga prognostiska "score" ger viss vägledning på gruppnivå men är för oprecisa för individuell bedömning.

Frågeställningar: Finns det ämnen i patientens plasma som förändras så pass tydligt när livets slutskede närmar sig så att de går att använda i prognostiskt syfte? Är det möjligt att få patienter inskrivna i ett palliativt specialiserat hemsjukvårdsteam att medverka i en klinisk prospektiv studie med denna frågeställning? Kan blodproverna samlas in, hanteras och analyseras på ett fungerande sätt?

Metod: Patienter med obotlig cancersjukdom som anslöts till det specialiserade palliativa hemsjukvårdsteamet i Östersund under 2017 tillfrågades om deltagande i studien. De fick lämna extra studierör i samband med blodprovstagning vid anslutningen och vid sista blodprovstagningen i nära anslutning till dödsfallet. Proverna analyserades sedan vid Lantbruksuniversitetet i Umeå med gas- och vätskekromatografi.

Resultat: Hos 19 deltagande patienter identifierades 912 ämnen som förändrades signifikant mellan det första och sista provtagningstillfället. Tjugoen av dessa ändrade sig konsekvent åt samma riktning hos samtliga deltagare. Femton av dessa kom från samma mindre protein och fyra var olika lysofosfatidylkolinier (LPC), två var okända lipider. En LPC och en lipid skiljde sig tydligt åt som boxplot. För båda dessa var korrelationen $>0,7$ mellan värdet och dagar kvar till döden.

Konklusion: Studien var genomförbar i samtliga steg och indikerar att det finns intressanta ämnen som eventuellt skulle kunna användas som markörer. Ytterligare studier behövs för att belysa sensitivitet, specificitet och när i förloppet dessa ämnen förändras i förhållande till andra kliniska markörer.